

змінами та доповненнями). [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov>.

4. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» № 1533-III від 2.03.2000 р., (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov>.

5. Закон України «Про збір та облік єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» № 2464-IV від 08.07.2010 р., (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov>.

6. Журавська І. Нарахування та сплата єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування / І. Журавська // Бухгалтерія. – 2011 р. – № 6. – С. 74 – 77.

7. Податковий Кодекс України № 2755-VI від 2.12.2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov>

8. Строїч С. Один за чотирьох: готуємося платити єдиний соціальний внесок / С. Строїч, Т. Прщина, В. Циганенко // Все про бухгалтерський облік. – 2010 р. – № 82. – С. 2 – 6.

АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ОБЛІКОВІЙ ПОЛІТИЦІ ПІДПРИЄМСТВА

Копотун К.В., магістрант факультету обліку та фінансів*

**Науковий керівник – Романеченко Ю.О., к.е.н., доцент кафедри організації обліку та аудиту*

В сучасних умовах господарювання керівництво підприємств, а також їх ділові партнери прагнуть одержати релевантну інформацію про стан і використання основних засобів. Відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” таку інформацію має містити фінансова звітність. Насправді, поточний бухгалтерський облік і фінансова звітність не завжди надають реальні дані про основні засоби, через що втрачають свою корисність для внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Критичний аналіз наукової літератури дозволив установити відмінності між поняттями “основні фонди” і “основний капітал”, що полягають в їх соціально-економічній сутності. Основні фонди, знаходячись у суспільній власності, використовувалися при командно-адміністративній системі господарювання з метою підвищення матеріального стану та культурного рівня населення. В умовах дії законів ринкової економіки вартість засобів праці, що використовуються у господарській діяльності підприємства більше одного року та переносять свою вартість у частині зносу на вироблений з їх допомогою продукт з метою максимізації прибутку, отримує форму основного капіталу. При цьому речовою стороною основного капіталу як і раніше виступають виробничі основні засоби. Саме вони є об'єктом бухгалтерського обліку, що викликано двома причинами: застосуванням в обліку способу

подвійного запису, за допомогою якого господарські засоби мають у балансі двостороннє відображення: в активі – з боку їх матеріального складу, у пасиві – з боку джерел їх формування; об'єднанням у собі не тільки вартісного, але і споживчого аспекту засобів праці.

Сутність основних засобів, як об'єкта бухгалтерського обліку, в певній мірі характеризується критеріями їх визнання активами підприємства. Через відносну новизну даних понять в економічній літературі відсутнє їх чітке трактування. Для уточнення критерію принесення об'єктом економічних вигод, доцільно в Законі “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” розкрити способи надходження на підприємство майбутніх економічних вигод від використання основних засобів, а саме: участь окремо або разом з іншими активами у виробництві продукції або наданні послуг; можливість обміну на інші активи; погашення ними зобов'язань підприємства; розподіл між власниками підприємства.

Наступною умовою визнання основних засобів є можливість їх контролю підприємством. З визначення активів, що надано у П(С)БО 2 “Баланс”, незрозуміло, чи має контрольований об'єкт бути власністю підприємства, чи достатньо прав володіння та користування ним. Дослідження вітчизняної і закордонної економічної літератури дозволило уточнити концепцію контролю основних засобів, що має на увазі дотримання таких умов:

- підприємство приймає на себе ризики, пов'язані з використанням об'єкта, що можуть відрізнятись в залежності від способу надходження і призначення основних засобів;

- об'єкт, який використовується у господарській діяльності, приносить економічну вигоду;

- підприємство обмежує доступ інших осіб до одержання економічних вигод від використання даного об'єкта.

До важливого питання бухгалтерського обліку основних засобів відноситься їх оцінка, оскільки від неї залежить корисність обліково-економічної інформації. Розвиток ринкових відносин в Україні суттєво змінив мету оцінки основних засобів у поточному обліку та фінансовій звітності. В основу вибору способу оцінки покладено прагнення задовольнити інформаційні потреби широкого кола переважно зовнішніх користувачів, серед яких пріоритет віддається інвесторам. Оскільки їх цікавить насамперед прибутковість своїх вкладень, вартість відображення основних засобів у балансі має сприяти виміру майбутніх надходжень економічних вигод на підприємство. А саме інформація про ринкову вартість основних засобів дозволяє її користувачам зробити власну оцінку майбутніх грошових потоків. На користь поточного обліку основних засобів за ринковою вартістю виступає можливість відтворення основних засобів за рахунок власних коштів підприємства, а також точного визначення втрат при розкраданні та псуванні майна.

У результаті дослідження сутності первісної вартості основних засобів, встановлено, що її слід трактувати як вартість зарахування об'єкта на

баланс, якою в залежності від способу надходження об'єкта можуть бути або фактична собівартість, або справедлива вартість. Під фактичною собівартістю, у свою чергу, слід розуміти суму необхідних витрат, пов'язаних із придбанням (створенням), доставкою, підготовкою до використання та введенням в експлуатацію об'єктів основних засобів.

Дослідження сучасного стану ринку України, який характеризується відсутністю умов для конкурентної боротьби, дозволило зробити висновок, що ціни на ньому не завжди є справедливими. У зв'язку з цим, запропоновано, у національних стандартах бухгалтерського обліку суму, за якою може бути здійснено обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції обміну між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами вважати ринковою, а не справедливою вартістю.

Немає єдності й у трактуванні поняття ліквідаційної вартості. Відповідно до Методики оцінки вартості майна при приватизації ліквідаційна вартість дорівнює вартості продажу придатних до експлуатації об'єктів при надзвичайних обставинах, що призводять до порушення ринкових факторів: необхідність продажу основних засобів і обмеженість терміну реалізації. На суму коштів або вартості інших активів, що підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) основних засобів після закінчення терміну їх корисного використання, за винятком витрат, пов'язаних із продажем (ліквідацією), зазначені надзвичайні фактори не впливають. Оскільки ця вартість є очікуваною та застосовується при вибутті об'єкта в звичайних умовах господарювання, її слід називати не ліквідаційною, а очікуваною вартістю вибуття основних засобів.

Важливою ділянкою облікової роботи є формування оптимальної облікової політики, під якою слід вважати сукупність обраних підприємством способів і процедур ведення бухгалтерського обліку, що не суперечать законодавчо встановленим принципам обліку й забезпечують отримання реальної і достовірної інформації про фінансовий стан і результати діяльності суб'єкта господарювання. В основу її розробки має бути закладено принцип повноти та реальності облікових даних, а не досягнення певних цілей керівництва.

Необхідність розкриття облікової політики в частині фінансового обліку пов'язана з правильним розумінням показників фінансової звітності і способів відображення в ній результатів господарських операцій. Оскільки на показники фінансової звітності впливають обрані підприємством способи та процедури обліку, облікова політика має розкривати саме методику, а не організацію і техніку бухгалтерського обліку.